

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Чорноморський національний університет

імені Петра Могили
доктор технічних наук, професор
Л.І. Клименко

« ____ » _____ 2025

ВИСНОВОК

навчально – наукового медичного інституту
Чорноморського національного університету імені Петра Могили
щодо дисертації **Андреєвої Тамари Олександрівни** на тему
«Клініко-патогенетичні особливості та порівняльний аналіз дегенеративно-
дистрофічного процесу в шийному відділі хребта у людей і тварин»

Витяг з протоколу № 6

розширеного засідання кафедри медичної біології та фізики, мікробіології,
гістології, фізіології та патофізіології
від 14 січня 2025 року

Голова – Корольова О.В., завідувачка кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології.

Секретар – Чвир А.О., провідний фахівець кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології.

ПРИСУТНІ: завідувачка кафедри, кандидат біологічних наук, доцент Корольова Ольга Вікторівна, кандидат біологічних наук, доцент Чеботар Лариса Дмитрівна, д.мед.н., проф. Клименко Микола Олексійович; старший викладач Яремчук Ольга Миколаївна; кандидат медичних наук, доцент Ворохта Юрій Миколайович; д.мед.н., професор Черно Валерій Степанович; к.б.н., доцент, Ларичева Олена Миколаївна; доктор медичних наук, професор Стоянов Олександр Миколайович; старший викладач Фролов Юрій Андрійович; к.б.н., доцент, Пшиченко Вікторія Вікторівна; Андреєва Тамара Олександрівна аспірант; Чвир Анжеліка Олександрівна, провідний фахівець.

Всього присутніх: 13 осіб.

Порядок денний

Презентація дисертаційної роботи заочної аспірантки кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Тамари Андреєвої на тему «Клініко патогенетичні особливості та порівняльний аналіз дегенеративно-дистрофічного процесу в шийному відділі хребта у людей і

тварин» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина.

Дисертація виконана на базі Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник: професор кафедри неврології та нейрохірургії Одеського національного медичного університету, заслужений винахідник України, доктор медичних наук, професор Стоянов Олександр Миколайович

Рецензент: Ворохта Юрій Миколайович кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичних дисциплін Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України.

СЛУХАЛИ:

доповідь аспірантки кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Андреєвої Т.О., в якій висвітлено основні положення дисертаційної роботи «Клініко патогенетичні особливості та порівняльний аналіз дегенеративно-дистрофічного процесу в шийному відділі хребта у людей і тварин» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина»:

Вельмишановний голову! Вельмишановні колеги!

Шийний відділ хребта (ШВХ) є найбільш рухливим та постійно отримує велике навантаження, однак він найменш захищений від зовнішніх впливів, особливо на тлі дегенеративно-дистрофічних (ДД) змін хребта.

ДД ураження ШВХ суттєво впливають на якість життя не тільки людей, але й тварин, приводять до розвитку деформацій, стенозів, патологічних лордозів ШВХ з розвитком неврологічного дефіциту, мієлопатії, обмежень руху, больових синдромів. Останні - зростаюча проблема, за десять років частота зросла на 21% та страждає більше половини населення Землі. Яскрава проблема дегенерації хребта є остеоартроз (остеохондроз), який складає у людей до 80% всіх випадків непрацездатності. Простежується тенденція до «омолодження» ДД процесів у хребті.

Стосовно домашніх тварин була думка про відсутність такого роду патології ШВХ в наслідок відсутності біпедалізму, осьового навантаження на хребет, особливостей способу життя та ін. В літературі існують поодинокі роботи з цих питань. В т. ч. діагностичних підходів до об'єктивізації болю, особливостей клінічного перебігу, рентген-денситометричних закономірностей між біомеханікою та морфологією кісткової тканини у людей і тварин.

Мета дослідження: на підставі вивчення особливостей формування ДД пошкоджень у ШВХ у людей та домашніх тварин провести порівняльний аналіз клініко-морфологічних даних

для обґрунтування і визначення патогенетичних механізмів їх розвитку

Проведено клініко-морфометричні, порівняльні КТ дослідження співвідношення ДД процесів ШВХ у людей і тварин. Для клініко-ретроспективного аналізу було включено 65 пацієнтів, яким виконано КТ ШВХ на протязі 2018-2021 років. Кількість чоловіків склала - 25 (38,5%), жінок - 40 (61,5%). Віковий період пацієнтів включених в вибірку склав: чоловіки від 29 до

65 років, жінки – від 20 до 65 років. Середній вік пацієнтів склав – $41,5 \pm 5,4$ роки.

Обстежено 75 тварин: 14 котів, 42 собаки з масою до 20 кг, та 19 собак великих порід. Вік усіх обстежених тварин коливався від 1 до 14 років. Середній вік тварин з перерахунком на вік людини склав: у котів $6,2 \pm 2,6$ років ($42,4 \pm 6,3$ роки); собак, вагою до 20 кг – $5,8 \pm 2,8$ років ($43,5 \pm 5,2$ років); собаки вагою від 20 кг – $6,5 \pm 4,8$ років ($41,4 \pm 7,0$ роки).

У всіх людей та тварин зміни в ШВХ супроводжувалися больовими симптомами різної інтенсивності та частоти з неврологічним дефіцитом та ін. Стосовно тварин, додатково вивчалися клінічні прояви рухових порушень, набутої поведінки та неврологічної симптоматики у відповідь на ноцицептивні реакції в області шиї та спини.

Критеріями включення хворих у дослідження були такі: больовий синдром у верхньому відділі тулуба, порушення сегментарної іннервації, переважно верхніх кінцівок та наявність ДД-процесів. Подібні клінічні порушення у тварин також послужили критеріями включення в дослідження.

Методи нейровізуалізації: КТ дослідження для тварин із застосуванням тонких зрізів, проведенням седації та міорелаксації; Стандартні параметри протоколу сканування для людей та тварин; Морфометричний метод КТ діагностики з застосуванням індексу Павлова-Торг; Кількісна КТ Quantitative Computed Tomography (QCT або KKT).

Методи реєстрації болю: 10-бальної візуальної аналогової шкали (ВАШ) для людей; п'ятибальна візуальна шкала оцінки болю для тварин.

Методика перерахунку віку тварин на вік людини

Методи обстеження неврологічного дефіциту кінцівок у тварин

Статистична обробка з використанням різних критеріїв диференційовано відповідно до типу вихідних даних згідно програми статистичного аналізу Statgraph.

При порівняльній оцінці КТ морфологічних змін вперше використаний індекс Павлова-Торг для діагностики стенозу спинномозкового каналу у людей та тварин. Доведено, що хребець С3 можна розцінювати як максимально збережений від пошкодження в ШВХ при ДД процесах у людей та тварин в наслідок навантаження. Максимальні ДД пошкодження в ШВХ зареєстровано у каудальні частки хребта, що співпадає в основних групах, а також в контрольних у людей і тварин. Розроблений алгоритм та методика КТ-морфометричного дослідження та опрацьовані морфометричні показники у тварин різних видів. Проведено проспективний аналіз КТ сканів ШВХ різних видів дрібних домашніх тварин із дегенеративно-дистрофічним процесом. Також опрацьовані морфометричні показники у тварин різних видів та проведені порівняльні їх дослідження у людей і тварин при наявності ДД в ШВХ.

Простежено клініко-неврологічну симптоматику, її перебіг, особливості та загальні закономірності у людей і тварин, як прояви ДД змін в ШВХ.

Патологічний викривлений лордоз є провідним чинником розвитку неврологічної симптоматики, больового синдрому, прогресуванню стенозу спинномозкового каналу шийного відділу хребта та ін.

Доведено значущу залежність між виразністю суб'єктивної симптоматики, неврологічного дефіциту та клінічного перебігу від ступеня пошкодження дегенеративно-дистрофічних змін та їх комбінацій.

Клінічні прояви стенотичних змін у тварин розцінені, як важливий чинник ДД процесу і, вірогідно, саме така органічна патологія зумовлює стійкий больовий синдром. Об'єктивні обстеження тварин, показали що патологічні клінічні дані у собак вагою більше 20 кг, були в два-три рази більш виражені, порівняно із собаками маленьких порід.

Вперше виконана порівняльна характеристика клінічних, анатомічних, рентгенологічних та морфометричних даних структур ШВХ різних груп домашніх тварин, та порівняння деяких даних із КТ даними у людей із аналогічною симптоматикою.

Незважаючи на те, що люди та тварини мають різні осьові навантаження, ведуть різний спосіб життя, мають хоча і схожу, та різну будову тіла, скелету, хребта, тощо, дегенеративно-дистрофічні процеси в шийному відділі хребта є нагальною проблемою.

Незважаючи на те, що люди і тварини мають різні осьові навантаження, ведуть різний спосіб життя, мають хоча і схожу, але різну будову тіла, скелету, хребта, тощо, дегенеративно-дистрофічні процеси в шийному відділі хребта є нагальною проблемою

На підставі вивчених клініко-морфометричних даних простежено клініко-неврологічну симптоматику, її перебіг, особливості та загальні закономірності у людей і тварин, як прояви ДД змін в ШВХ. Патологічний викривлений лордоз є провідним чинником розвитку неврологічної симптоматики, больового синдрому, прогресуванню стенозу спинномозкового каналу шийного відділу хребта та ін.

Доведено значущу залежність між виразністю суб'єктивної симптоматики, неврологічного дефіциту та клінічного перебігу від ступеня пошкодження ДД змін та їх комбінацій.

Клінічні прояви стенотичних змін у тварин розцінені, як важливий чинник ДД процесу і, вірогідно, саме така органічна патологія зумовлює стійкий больовий синдром.

Об'єктивні обстеження тварин, показали що патологічні клінічні дані у собак вагою більше 20 кг, були в два-три рази більш виражені, порівняно із собаками маленьких порід.

Вперше виконана порівняльна характеристика клінічних, анатомічних, рентгенологічних та морфометричних даних структур ШВХ різних груп домашніх тварин, та порівняння деяких даних із КТ даними у людей із аналогічною симптоматикою.

КТ денситометричне дослідження щільності кісткової тканини хребта у тварин важливо для прогнозу та визначення тактики лікування.

Диференційна діагностика між ДД ушкодженнями хребта і мієлопатією дозволяє виключити/підтвердити патологію нервової системи, так як основні симптоми подібні.

Ведучим клінічним проявом ДД в ШВХ був больовий синдром: цервікалгії (92,3%), біль у верхній частині спини (49,2%) з іррадіацією в верхні кінцівки

(49,2%). Інтенсивність болю згідно з ВАШ, коливалася в межах від 1 до 5 балів (в середньому - $3,1 \pm 0,4$ балів). Головний біль у 50 пацієнтів (76,9%), переважно тензійного характеру (74,0 %), комбінувався з с болем у в шії. У 58,5% спостережень головокружіння системного характеру, яке підсилювалося (78,9%) при рухах голови та шії. Вище перелічене вказує на вертеброгенний чинник в патогенезі клінічної симптоматики.

Клінічна неврологічна симптоматика була притаманна розладам сегментарної іннервації при вторинній мієлопатії, корінцевих та інших синдромах в наслідок дегенеративних змін кістково-хрящового апарату шії.

Алгічні феномени у тварин вивчалися у вигляді реакції на пальпацію (37,3%), зміни поведінки (73,3%), габітусу та анталгічних поз (73,3%), рухів (42,7%). Інтенсивність больових реакцій коливалася від 1 до 4 балів. Така симптоматика більш характерна в групі собак великих порід ($p < 0,05$) і є мінімальною у котів ($p < 0,05$). Вестибулярний синдром (за виключенням котів) опосередковано виявлявся у 42,6% собак. Клінічні прояви, як і у людини, переважно були пов'язані з ДД змінами в ШВХ. Причому, 90,2% тварин відносилися до старшої вікової групи, а у собак великих порід в 2,2 рази частіше ніж у маленьких.

Стенотичні зміни спинномозкового каналу ШВХ на КТ сканах виникали на тлі деформуючого спондилоартрозу (78,5%), звужень міжхребцевих отворів (72,3%), деформуючого спондилолістезу (46,1%), гіпертрофії повздожньої і жовтої зв'язок (64,6%), а також, додатково обумовлені випинанням дисків, наявності виростів хребців, міжхребцевих суглобів.

Стенотичні зміни спинномозкового каналу ШВХ на КТ сканах виникали на тлі деформуючого спондилоартрозу, звужень міжхребцевих отворів, деформуючого спондилолістезу, гіпертрофії повздожньої і жовтої зв'язок, а також, додатково обумовлені випинанням дисків, наявності виростів хребців, міжхребцевих суглобів. Такі ДД пошкодження структур ШВХ впливали на подальше формування набутого стенозу хребта, клінічну картину з ознаками компресійної мієлопатії та можуть пояснювати некурабельність алгії. А також, виникає компресія вертебральної артерії, гангліїв і корінців нервів, важливих вегетативних структур шії.

Фізіологічна форма лордозу превалювала ($p < 0,05$) у котів та собак вагою менше 20 кг (78,6% та 78,5% відповідно). У собак великих порід цей показник склав 26,3% та наближався до значень отриманих у людей (хоча переважав в 1,7 рази). Викривлення фізіологічного лордозу виявлено у 3 котів (21,4%), вони були найстаріші (у віці 11-14 років) з мінімальними клінічними даними для даного виду тварин. Аналогічні показники були зареєстровані у маленьких порід собак з превалюванням старших вікових груп.

У людей зменшення щільності тіл хребців ШВХ у каудальному напрямку було максимально виразним та її розбіжність сягала 18,1%. У жінок була вищою ніж у чоловіків. У тварин зберігався аналогічний розподіл щільності. Однак у котів цей показник був мінімальним (лише 2,7%, $p < 0,05$), у собак дрібних порід – значно зростав (7,5%), а у собак великих порід – сягав 14,3% ($p < 0,05$), тобто в 5 разів вище (у порівнянні з котами), в 2 рази (порівнянні з собаками дрібних порід).

Проведені клініко-морфометричні дослідження вказують, що у всіх обстежених пацієнтів із ДД патологія у ШВХ комбінованою з деформацією цервікального відділу хребта у 85,6% ($p < 0,05$). Стеноз спинномозкового каналу і згідно із застосовуваним індексом Павлова-Торг частіше зустрічається (78,9%) на рівні С6 ШВХ, переважно у чоловіків. У домашніх тварин аналогічна дегенерація в ШВХ спостерігається у 37,7% випадків, з переважанням у собак великих порід (78,9%) у 2,7 та більше разів ($p < 0,01$). Такі, частіше комбіновані ДД зміни є етіопатогенетичною основою розвитку стійкого больового синдрому, неврологічного дефіциту у людей і тварин.

Порівняльний аналіз деформації хребта у групах свідчить про те, що, незважаючи на подібну анатомічну будову хребта, існують особливості на його осьове навантаження, постави, статолокомоторики та ходи.

У великих порід собак усі досліджені показники викривлення хребта нагадували людські ($p < 0,05$). У групах собак дрібних порід і кішок вони виникали рідше ($p < 0,05$) і переважно більш старшому віці ($p < 0,05$). КТ-зміни щільності тіла та міжхребцевого диску максимально визначалися (ушкоджувалися) на рівні хребців С5-С7 (С6) (вершина патологічного лордозу) зі зменшенням щільності їх тіл у каудальному напрямку ШВХ.

У людей такі відмінності були максимальними (до 18,1%, $p < 0,05$). У котів - мінімальними (2,7%, $p < 0,05$), у собак дрібних порід значно підвищувався (7,5%), а у групи великих собак такого роду зміни сягали 14,3% ($p < 0,05$), тобто в 5 та в 2 разів вище відповідно.

Ступінь вираженості патологічного ДД процесу в ШВХ, клініко-морфометричні характеристики у тварин залежать від їхнього виду, породи, маси та віку. Отримані дані вказують на спільність факторів розвитку змін ДД у людини та вивчених груп тварин.

Виявлені клініко-морфометричні, геометричні порівняльні закономірності будови ШВХ людини та тварини, також можуть лягти в основу моделювання денситометричних факторів та ризику дегенерації кістково-хрящового апарату ШВХ із вторинним залученням нервової системи, спинного мозку, а метода-як профілактика передчасного старіння. При цьому слід враховувати, що швидкість протікання фізіологічних та патофізіологічних процесів у тварин у перерахунку на вік людини, особливо у собак великих порід, що робить ще більш адекватними можливе моделювання ДД у ШВХ.

На висновках дозвольте не зупинятися, оскільки вони роздані всім присутнім. Дякую за увагу!

ВИСТУПИЛИ:

1. Із запитаннями до змісту доповіді виступили:

- старший викладач, доктор філософії з управління Фролов Юрій Андрійович

1. Чому для дослідження був вибраний шийний відділ хребта?

доцент кафедри фармації, фармакології, медичної,

- біоорганічної та біологічної хімії Ларичева Олена Миколаївна

2. Чим відрізняються аналогові шкали оцінки болю у людей та тварин?

- Доцент кафедри анатомії Пшиченко Вікторія Вікторівна

1. Які сучасні методи перерахунку віку тварин на вік людей на Ваш погляд найбільш вірогідні?
 - доцент кафедри фармації, фармакології, медичної, біоорганічної та біологічної хімії Ларичева Олена Миколаївна
2. Від чого залежала виразність дегенеративного процесу в ШВХ у тварин?
 - доцент кафедри мед. біол.гіст,фізіол.патфіз. Чеботар Лариса Дмитрівна
1. Які відмінності застосування КТ у людей та тварин?
2. Що дозволяє дослідити кількісна КТ?
 - доцент кафедри анатомії Пшиченко Вікторія Вікторівна
1. Чому Ви згадуєте індекс Павлова-Торг як вперше застосований?
2. Чи застосовувався Індекс Павлова-Торг у тварин ?
 - професор кафедри анатомії Черно Валерій Степанович
1. Чому на Ваш погляд хребець С3 залишається максимально збереженим?

старший викладач, доктор філософії з управління Фролов Юрій Андрійович
2. Як діагностувалося відчуття болю у голові?
 - професор кафедри анатомії Черно Валерій Степанович
1. При стенозах спинномозкового каналу який неврологічний симптомів був максимально характерний для всіх обстежених груп людей та тварин?

2. Із відгуком виступив рецензент роботи, к.мед.н., доцент Ворохта Ю.М. Рецензентом надано позитивну рецензію.

Дисертація виконана згідно з планом наукових досліджень у Чорноморському національному університеті ім. Петра Могили і є частиною планової наукової роботи кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології «Клітинні та гуморальні механізми патологічних процесів і хвороб та розробка принципів і методів їхньої корекції», номер держреєстрації: 0120U104996. та співвиконавець НДР кафедри біомедичної інженерії Національного університету «Одеська політехніка»: «Визначення індексу Торг-Павлова при КТ обстеженні людей і тварин», номер держреєстрації: 0123U102036.

Дисертантка є співвиконавцем зазначених тем. Здобувач є виконавцем фрагменту цієї роботи.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів.

У дисертаційній роботі Андреєвої Т.О. «Клініко патогенетичні особливості та порівняльний аналіз дегенеративно-дистрофічного процесу в шийному відділі хребта у людей і тварин» вперше проведена оцінка морфометричних змін з застосуванням КТ сканування та використаний індекс Павлова-Торг для діагностики стенозу спинномозкового каналу у людей і тварин. Розроблений алгоритм та методика КТ-морфометричного дослідження та опрацьовані морфометричні показники у тварин різних видів.

Проведені порівняння отриманих показників дослідження у людей і тварин при наявності дегенерації в ШВХ. Доведено значущу залежність між виразністю суб'єктивною симптоматикою, неврологічного дефіциту та клінічного перебігу від ступеня пошкодження дегенеративно-дистрофічних змін та їх комбінацій.

3. Висновок надав науковий керівник, д.мед.н., професор Стоянов О.М.:

Тамара Андреева, громадянка України, 1992 року народження, освіта вища, у 2015 році закінчила Одеський національний медичний університет і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Медико-профілактична справа» та здобула кваліфікацію лікаря (С15 N042716 від 30 червня 2015). У 2016-2018-пройшла інтернатуру за спеціальністю «Лікар пульмонологія та фтизіатрія» м. Одеса, Україна (сертифікат N 007276, від 2.03.2018). З 16.11.2012 р. до 28.10.13 р.-працювала в діагностичному центрі «Севілья»-касир. З 9.09.2016-2018 КУ міський протитуберкульозний диспансер, лікар-інтерн. З 23.03.2018 до 31.07.2020 р.-працювала лікарем у міському протитуберкульозному диспансері. З 01.08.2020 р. до 30.12.22 р. в КНП – центр профілактики та боротьби з ВІЛ-інфекцією/СНІДом ОМР, лікар-фтизіатр консультант методичного відділення з питань туберкульозу. З 1.09.22 до 23.12.22 – навчалася в Ужгородському національному університеті, присвоєно звання спеціаліста за спеціальністю Фізична та реабілітаційна медицина. Сертифікат N45/01-09 від 23.12.22 р. З 02.01.23 р. по теперішній час-лікар фізичної та реабілітаційної медицини в ДП «Клінічний санаторій ім. Горького».

З 2021 р. по теперішній час навчається у заочній аспірантурі кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України (м. Миколаїв). За період навчання у аспірантурі здобувачка набула теоретичні знання, уміння, навички та відповідні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 222 – Медицина, оволоділа технікою діагностичних досліджень, методами планування, організації та проведення дослідження тварин, узагальнення та аналізу одержаних результатів, підготовки оригінальних наукових публікацій, оформлення дисертаційної роботи. Постійно поглиблює свої знання з експериментальної та клінічної медицини. У своїй роботі дотримується принципів біомедичної етики та академічної доброчесності.

Дисертаційна робота містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведених здобувачкою досліджень, що мають істотне значення для медицини та підтверджуються документами (первинною документацією), що засвідчують проведення цих досліджень аспіранткою та підтверджують особистий внесок здобувачки.

Дисертація містить основні структурні елементи (титульний аркуш, анотацію, зміст, перелік умовних позначень, 5 розділів власних досліджень, список використаних джерел, додатки). Обсяг основного тексту дисертації становить 5,5 друкованих аркушів.

Відповідно до «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022).

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 37 наукових праць: 1 – колективна монографія, 11 статей у наукових фахових виданнях, з них 6 – індексуються міжнародними наукометричними базами «Scopus» та «Web of

Science», 1 стаття в міжнародному журналі та 4 статті у наукових фахових виданнях затверджених МОН України і належать до категорії В.

Результати дисертації апробовані на всеукраїнських науково-практичних форумах, у т. ч. з міжнародною участю. Основні положення дисертаційної роботи викладені та обговорені на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (Одеса, 17–18 травня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум-2021: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», (Миколаїв, 10-13 червня 2021 р.); I Міжнародної науково-практичної конференції НПП та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти», Одеса, 13–14 квітня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології», м. Одеса, 17–18 травня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум-2022: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», (Миколаїв, 23–26 червня 2022 р.); VI Національному конгресі неврологів, психіатрів та наркологів України (Харків, 6-8 жовтня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції Електроенергетика, Електромеханіка та Технології в АПК (Харків, 22 грудня 2022 р.); Наукової конференції XXI–і читання В. В. Підвисоцького (23-24 червня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та тенденції розвитку науки, освіти та суспільства» (Полтава, 15 лютого 2022 р.); Пленуму Українського наукового товариства патофізіологів “Особливості науково-педагогічного процесу в період пандемії COVID-19” (Тернопіль, 15–17 вересня 2022 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції “Scientific Research in the Modern World” (Торонто, Канада, 6-8 квітня 2023); The 6th International scientific and practical conference “Science and technology: problems, prospects and innovations (Osaka, Japan, March 16-18, 2023); вебінарі Management of Chronic Venous Diseases - An Expert View (Rome, Italy, May 9, 2023); Міжнародній Інтернет-конференції «Modern chemistry of medicines» (Харків, 18 травня, 2023 р.); II міжнародної науково-технічної конференції «Сучасні технології біомедичної інженерії» (Вінниця, 17 травня 2023); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація» (III Жутаєвські читання) – Полтава, 2023; XXII–і читання В.В. Підвисоцького: наукова конференція (Одеса, 18-19 травня 2023 р.); 30th International scientific and practical conference “Trends and modern methods of improving scientific ideas” (Melbourne, Australia, August 01-04. 2023); Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Recent Scientific Investigation» (Oslo, Norway, 26.06.2023); Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології діагностики, лікування та реабілітації неврологічних захворювань в умовах воєнного часу» (Харків, 29-30 березня, 2024).

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план виконано в повному обсязі відповідно до змісту та встановлених термінів, що дає підставу рекомендувати Тамару Андрееву до присудження ступеня доктора філософії.

За результатами виступів та їх обговорення питання поставлено на голосування.

ГОЛОСУВАЛИ:

- ЗА – ВСІ;
- ПРОТИ – 0;
- УТРИМАЛИСЬ – 0.

Рішення прийнято одноголосно.

УХВАЛИЛИ:

1. За результатами доповіді Андрєєвої Тамари Олександрівни сформулювати наступний висновок про дисертаційну роботу:

ВИСНОВОК

1. Актуальність теми. Шийний відділ хребта (ШВХ) є найбільш рухливим та постійно отримує велике навантаження, однак він найменш захищений від зовнішніх впливів, особливо на тлі дегенеративно-дистрофічних (ДД) змін хребта.

ДД ураження ШВХ суттєво впливають на якість життя не тільки людей, але й тварин, приводять до розвитку деформацій, стенозів, патологічних лордозів ШВХ з розвитком неврологічного дефіциту, мієлопатії, обмежень руху, больових синдромів. Останні - зростаюча проблема, за десять років частота зросла на 21% та страждає більше половини населення Землі. Яскрава проблема дегенерації хребта є остеоартроз (остеохондроз), який складає у людей до 80% всіх випадків непрацездатності. Простежується тенденція до «омолодження» ДД процесів у хребті.

Стосовно домашніх тварин була думка про відсутність такого роду патології ШВХ в наслідок відсутності біпедалізму, осьового навантаження на хребет, особливостей способу життя та ін. В літературі існують поодинокі роботи з цих питань. В т. ч. діагностичних підходів до об'єктивізації болю, особливостей клінічного перебігу, рентген-денситометричних закономірностей між біомеханікою та морфологією кісткової тканини у людей та тварин. Можливі предиктори прогресування ДД патології, зміни конфігурації хребта, стенози хребетного каналу з подальшим розвитком неврологічного дефіциту, больових синдромів потребують уточнення.

2. Тема дисертації Тема дисертації на здобуття ступеня доктора філософії затверджена на засіданні Вченої ради Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 9 від 13.10.2021 р.).

3. Зв'язок теми із державними або галузевими науковими програмами та планами робіт установи. дисертаційна робота є складовою теми науково-дослідної роботи кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Чорноморського національного університету ім. Петра Могили: «Клітинні та гуморальні механізми патологічних процесів і хвороб, розробка принципів і методів їхньої корекції», номер держреєстрації: 0120U104996.

Дисертантка є співвиконавцем зазначених тем.

4. Особистий внесок здобувача у дисертації. Здобувачкою особисто

проаналізовано наукову літературу з питань, що досліджувалися, сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи. Спільно з науковим керівником розроблено програму досліджень. Разом зі співавторами, які вивчали інші органи та процеси, проведено дослідження на тваринах. Самостійно виконано аналіз отриманих результатів, статистичну обробку матеріалу, інтерпретацію одержаних результатів, формулювання висновків, написання наукових статей.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертаційна робота виконана з використанням клінічних, рентгенологічних, морфометричних і математико-статистичних методів. В ретроспективному і проспективному аналізі КТ сканів людей та тварин різних порід та видів була використана достатня, для отримання вірогідних результатів кількість обстежуваних. Представлені авторкою положення і висновки обґрунтовані одержаними даними і є логічним наслідком результатів досліджень. Методи дослідження та моделі є адекватними для вирішення завдань, визначених у роботі. Статистичну обробку отриманих результатів проведено в повному обсязі, їх вірогідність не викликає сумнівів.

6. Характеристика первинної документації. Комісія, затверджена наказом № 61 від 17.03. 2023 р., перевірила стан первинної документації та матеріалів дисертації Тамари Андрєєвої та встановила, що документи представлені в повному обсязі, оформлені необхідним чином (пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою). Порушень у веденні та оформленні первинних документів не знайдено.

Цифровий матеріал у перевірених комісією документах повністю базується на фактичному матеріалі проведених здобувачкою досліджень. Достовірність результатів підтверджується протоколами статистичної обробки.

7. Висновок комісії з питань біомедичної етики. При роботі з тваринами здобувачка дотримувалася вимог «Європейської конвенції щодо захисту хребетних тварин, які використовуються в експерименті та інших наукових цілях» (Страсбург, 18 березня 1986 р.), Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (Київ, 2006 р.), Етичного кодексу лікаря України та Етичного кодексу науковця України. Дотримання цих вимог засвідчено висновком комісії з питань етики Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 4 від 7 листопада 2024 р.).

8. Наукова новизна роботи. Авторкою вперше показано: що максимальні ДД пошкодження в ШВХ зареєстровано у каудальній частці хребта у людей і тварин, при цьому хребець С3 можна розцінювати як максимально збережений від пошкодження у людей і тварин в наслідок навантаження. При порівняльній оцінці морфометричних змін з застосуванням КТ сканування вперше використаний індекс Павлова-Торг для діагностики стенозу спинномозкового каналу у людей і тварин. Вперше розроблений алгоритм та методика КТ-морфометричного дослідження, опрацьовані морфометричні показники у тварин різних видів та проведені порівняльний аналіз у людей і тварин при наявності ДД в ШВХ. Простежено клініко-неврологічну симптоматику, її перебіг, особливості та загальні закономірності у людей і тварин. Доведено, що патологічний викривлений лордоз є провідним

чинником розвитку неврологічної симптоматики, больового синдрому, прогресуванню стенозу спинномозкового каналу ШВХ та ін. Доведено значущу залежність між виразністю суб'єктивної симптоматики, неврологічного дефіциту та клінічного перебігу від ступеня пошкодження ДД змін та їх комбінацій. Вказано, що патологічні клінічні дані у собак вагою більше 20 кг, були в два-три рази більш виражені, порівняно із собаками маленьких порід та більш характерні для людей. Виконана порівняльна характеристика клінічних, анатомічних, рентгенологічних та морфометричних даних структур ШВХ різних груп домашніх тварин, та порівняння деяких даних із КТ даними у людей із аналогічною симптоматикою. Незважаючи на те, що люди та тварини мають різні осьові навантаження, ведуть різний спосіб життя, мають хоча і схожу, та різну будову тіла, скелету, хребта, тощо, ДД процеси в ШВХ є нагальною проблемою.

9. Теоретичне значення. Дисертаційна робота розв'язує важливе наукове завдання, що полягає у визначенні особливостей формування ДД пошкоджень у ШВХ у людей та домашніх тварин та зроблений порівняльний аналіз клініко-морфометричних даних для обґрунтування патогенетичних механізмів їх розвитку.

10. Відповідність вимогам до оформлення дисертації. Дисертаційна робота викладена Дисертація викладена на 251 сторінках комп'ютерного тексту і складається з анотацій, вступу, огляду літератури, опису матеріалів і методів дослідження, п'ятих розділів власних досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Перелік використаних літературних джерел містить 285 найменувань (із них 229 – англомовних).

Дисертація ілюстрована 30 таблицями та 27 рисунками. Робота повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019.

11. Практичне значення роботи. Одержані наукові дані дозволяють розширити діапазон застосування КТ у ветеринарній практиці, яке доцільно проводити своєчасно для оптимізації лікувально-профілактичних заходів. КТ діагностика ДД змін ШВХ ефективна у собак та котів, навіть при мінімальній клінічній симптоматичності. Крім цього, необхідно проводити повне неврологічне обстеження тварини для своєчасного виявлення неврологічної патології пов'язаної зі змінами кістково-суглобового апарату. Застосування індексу Павлова-Торг в КТ діагностиці дає максимально вірогідні результати оцінки стенозів спинномозкового каналу в ШВХ у тварин. Необхідно ретельно вивчати інтенсивність больових реакцій у тварин з застосуванням візуальних аналогових шкал для кожного виду з метою своєчасної оцінки такого роду алгічних феноменів та надання адекватного лікування. Застосування КТ денситометричного дослідження для визначення щільності кісткової тканини хребта у тварин важливо як для прогнозу та адекватної допомоги.

Розроблені та впроваджені в практику охорони здоров'я України інформаційні листи МОЗ: №69-2019. - Київ. - 4 с. та № 79-2021. - Київ. - 4 с.

Отримані результати застосовані у навчальному процесі на кафедрах

загальної та клінічної патологічної фізіології імені В.В. Підвисоцького ОНМедУ, на кафедрах патологічної фізіології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Івано-Франківського національного медичного університету, Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, Одеського аграрного державного університету, Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця Міжнародного гуманітарного університету та на кафедрі медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України. Впроваджені в клінічну практику клініки «Експерт-Хелс» та ветеринарного діагностичного центру «Фаворит».

12. Повнота опублікування результатів дисертації. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 37 наукових праць, в тому числі 1 – колективна монографія, 11 статей у наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України, з їх числа 6 статей в наукометричних виданнях, яке індексується базою даних SCOPUS та Web of Science, а також 1 - в міжнародному виданні, 4 статей у вітчизняних наукових журналах категорії В та 23 тези доповідей на науково-практичних конференціях та конгресах різного рівня за фахом дисертаційної роботи, 2 інформаційних листа МОЗ України. Тобто, повнота опублікування результатів дисертації повністю відповідає п.п. 8 і 9 Постанови КМ № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022).

13. Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи викладені та обговорені на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (Одеса, 17–18 травня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Олівійський форум-2021: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», (Миколаїв, 10-13 червня 2021 р.); I Міжнародної науково-практичної конференції НПП та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти», Одеса, 13–14 квітня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології», м. Одеса, 17–18 травня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Олівійський форум-2022: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», (Миколаїв, 23–26 червня 2022 р.); VI Національному конгресі неврологів, психіатрів та наркологів України (Харків, 6-8 жовтня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції Електроенергетика, Електромеханіка та Технології в АПК (Харків, 22 грудня 2022 р.); Наукової конференції XXI-ї читання В.В. Підвисоцького (23-24 червня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та тенденції розвитку науки, освіти та суспільства» (Полтава, 15 лютого 2022 р.); Пленуму Українського наукового товариства патофізіологів “Особливості науково-педагогічного процесу в період пандемії COVID-19” (Тернопіль, 15–17 вересня

2022 p.); VI Міжнародній науково-практичній конференції “Scientific Research in the Modern World” (Торонто, Канада, 6-8 квітня 2023); The 6th International scientific and practical conference “Science and technology: problems, prospects and innovations (Osaka, Japan, March 16-18, 2023); вебінарі Management of Chronic Venous Diseases - An Expert View (Rome, Italy, May 9, 2023); Міжнародній Internet-конференції «Modern chemistry of medicines» (Харків, 18 травня, 2023 p.); II міжнародної науково-технічної конференції «Сучасні технології біомедицини інженерії» (Вінниця, 17 травня 2023); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація» (III Жутаєвські читання) – Полтава, 2023; XXII-і читання В.В. Підвисоцького: наукова конференція (Одеса, 18-19 травня 2023 p.); 30th International scientific and practical conference “Trends and modern methods of improving scientific ideas” (Melbourne, Australia, August 01-04. 2023); Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Recent Scientific Investigation» (Oslo, Norway, 26.06.2023); Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології діагностики, лікування та реабілітації неврологічних захворювань в умовах воєнного часу» (Харків, 29-30 березня, 2024)

14. Особистий внесок здобувача до наукових праць.

1) в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. The latest ideas of medical and biological developments and improvement of psychological sciences by scientists: *collective monograph* / Bereziuk O., Vasenko T., Hrynychak N., Sprut O., Chebotarova H., Stoyanov O., Andreeva T.– etc. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2023. 221 p. Available at : DOI:10.46299/ISG.2023.MONO.MED.4 (Особистий внесок здобувача – проаналізувала літературні джерела, підготувала роботу до друку).
2. Andreyeva, T.O., Stoyanov, O.M., Chebotaryova, G.M., Kalashnikov, V.I., Vastyanov, R.S., & Mashchenko, S.S. (2023). Densitometric correlates of degenerative-dystrophic processes in cervical vertebrae of humans and domestic animals. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 14(3), 386–392. doi:10.15421/022357 (*Web of Science, Scopus*) (Здобувачем проведений літературний огляд, систематизовані результати досліджень, проведена статистична обробка, а також підготовлена до друку публікація).
3. Andreyeva, T.O., Stoyanov, O.M., Chebotaryova, G.M., Vastyanov, R.S., Kalashnikov, V.I., & Stoyanov, A.O. (2022). Comparative clinical and morphometric investigations of cervical stenosis of the spinal canal in humans and dogs. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 13(3), 301–307. doi:10.15421/022239 (*Web of Science, Scopus*) (Особистий внесок здобувача – проаналізувала літературні джерела, провела діагностичні та клініко-морфологічні обстеження у людей і тварин, узагальнила результати та підготувала роботу для публікації).
4. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Грузевський О.А., Стоянов А.О., Чикур Л.Д., Козишкурт О.В. Клініко-морфометричні співвідношення дегенеративно-дистрофічних процесів шийного відділу хребта при стенозі спинномозкового каналу у людей і тварин *Medical science of Ukraine / Медична наука України*, 2022, Vol. 18, № 2 С. 29-38 DOI: <https://doi.org/10.32345/2664-4738.2.2022.05> (Внесок здобувача – дисертант)

- аналізувала літературу, узагальнила результати, сформулювала висновки та підготувала статтю до друку).
5. Андреева Т.О., Чеботарьова Г.М., Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Калашніков В.І., Стоянов А.О. Набутий стеноз спинномозкового каналу. Порівняльне дослідження людей і собак. Міжнародний неврологічний журнал. Том 18, № 4, 2022. - С. 26-31 doi.org/10.22141/2224-0713.18.4.2022.955 (Scopus) (Особистий внесок здобувача – проаналізувала літературні джерела, провела діагностичні та клініко-морфологічні обстеження у людей і тварин, узагальнила результати та підготувала роботу для публікації).
 6. Мащенко С.С., Стоянов О.М., Калашніков В.Й., Вастьянов Р.С., Андреева Т.О., Олійник С.М. Вегетативна та цереброваскулярна регуляція при вестибулярних дисфункціях ішемічного походження. Український вісник психоневрології. 2022. 12 Том 30, випуск 4 (113) 12-17 DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V30-is4-2022-2> (Внесок здобувача – дисертант приймала участь в обстеженні хворих та тварин та оформленні статті до друку).
 7. Kalashnikov V.I., Stoyanov AN., Pulyk AR., Bakumenko IK., Andreeva TA. Features of hemodynamics in head magistral and cerebral arteries in the patients with migraine Wiadomości Lekarskie, Official journal of the Polish Medical Association, Volume LXXIV, Issue 10 Part 1, october 2021 2489-2493. (Scopus) (Внесок здобувача – дисертант аналізувала літературу, узагальнила результати, сформулювала висновки та підготувала матеріал до друку).
 8. Kaptalan A.O., Andreeva T.O., Stoyanov O.M., Ostapenko I.O., Oliinyk S.M. Comorbid disorders in posttraumatic and post-success epilepsy. Possibilities of therapy. Journal of Education, Health and Sport. 2021;11(03): 113-120. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2021.11.03.012> (Особистий внесок – проаналізувала літературні джерела, провела діагностичні та клініко-морфометричні обстеження у людей і тварин, узагальнила результати та підготувала роботу для публікації).
 9. Valeriy I. Kalashnikov, Rooslan S. Vastyanov, Olena A. Gozhenko, Tamara O. Andreeva, Olexandr M. Stoyanov, Hanna M. Chebotareva, Oksana O. Ostapenko. Postisometrical relaxation hemodynamic effects in patients with cervicocranialgia and vestibular dysfunction. Acta Balneol. 2023;VOL.LXV,5(177):330-335 DOI: 10.36740/ABAL202305112 (Web of Science_Scopus) (Здобувачем запропонована ідея публікації, проведено збір та обстеження хворих, статистична обробка і аналіз отриманих результатів, написаний текст).
 10. Коршняк В.О., Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Беседа А.Я., Андреева Т.О. Вегетативні дисфункції внаслідок нейротравми та сучасні можливості їх корекції. Вісник морської медицини. - 2022. - N 2. - С. 91-98. (Внесок здобувача – дисертант узагальнила результати і сформулювала висновки).
 11. Стоянов О.М., Мащенко С.С., Калашніков В.Й., Сон А.С., Вастьянов Р.С., Андреева Т.О. Вертерогенно обумовлена ішемія мозку та вестибулопатія в постковідному періоді. Вісник морської медицини № 2(99) 2023 20-27 (Брала участь у зборі матеріалу, статистичній обробці, аналізі отриманих результатів, написанні тексту статті).

12. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Мірджураєв Е.М., Чеботарьова Г.М., Калашніков В.Й., Вастьянов Р.С., Дарій В.І. Клініко-морфометричні зміни шийного відділу хребта в людей і тварин з болем у шиї. Біль. Суглоби. Хребет / Pain. Joints. Spine. Том 14, № 3, 2024; 51-58. <https://doi.org/10.22141/pjs.14.3.2024.430> (Scopus) (Внесок здобувача – дисертант приймала участь в обстеженні хворих та тварин та оформленні статті до друку).

2) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

13. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О. Ускладнення при дегенеративно-дистрофічному процесі шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. Больовий синдром. - Тези доп. XV Міжнар. наук. конф. Ольвійський форум-2021: стратегії країн причорноморського регіону в геополітичному просторі. - 10-13 червня 2021 р., м. Миколаїв, 2021. - С. 38-40 (Авторка брала участь у зборі матеріалу, статистичній обробці, аналізі отриманих результатів, написанні тексту).

14. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О. Дегенеративно-дистрофічні процеси шийного відділу хребту людей і домашніх тварин. Роль метода КТ в ранній діагностиці шийного остеохондрозу. - Тези доп. XV Міжнар. наук. конф. Ольвійський форум-2021: стратегії країн причорноморського регіону в геополітичному просторі. - 10-13 червня 2021 р., м. Миколаїв, 2021. - С. 40-41. (Проаналізувала літературні джерела, провела діагностичні та клініко-морфологічні обстеження у людей і тварин, узагальнила результати та підготувала роботу для публікації).

15. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О. Остеохондроз шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. Звуження спинномозкового каналу та міжхребцевих отворів. Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. - С. 41-43. (Здобувачем запропонована ідея публікації, проведено збір та обстеження хворих, статистична обробка і аналіз отриманих результатів, написаний текст).

16. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О. Захворювання шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. нестабільність в сегментах шийного відділу хребта. Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. - С. 43-45.

17. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О. Особливості діагностичного та клінічного аналізу КТ сканів при міжхребцевому остеохондрозі шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. - С. 45-47. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

18. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О. Наслідки та вплив міжхребцевого остеохондрозу шийного

відділу хребта у людей і дрібних тварин на судини ший. Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. - С. 47-49. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

19. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Остапенко И.О. Дегенеративний спондилоартроз міжхребцевих суглобів шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. Стеноз міжхребцевих отворів. Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. - С. 49-51. (Проаналізувала літературні джерела, провела діагностичні та клініко-морфологічні обстеження у людей і тварин, узагальнила результати та підготувала роботу для публікації).

20. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Капталан А.О. Дегенеративно-дистрофічний процес шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин. Стеноз спинномозкового каналу. Тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції НПП та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти». ОДАУ України, Одеса. 2021. С. 3-5. (Особистий внесок – провела клінічні дослідження, статистичну обробку отриманих даних, підготувала тези до друку).

21. Андреева Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Капталан А.О., Телятников А.В. Особливості комп'ютерно-томографічної діагностики дегенеративно-дистрофічних змін шийного відділу хребта у людей і дрібних тварин Тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції НПП та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти». ОДАУ України, Одеса. 2021. С. 5-7. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

22. Стоянов О.М., Герцев В.М., Андреева Т.О. Перспективи лікування синдрому оборотної задньої енцефалопатії. - Тези доп. XV Міжнар. наук. конф. Ольвійський форум-2021: стратегії країн причорноморського регіону в геополітичному просторі. - 10-13 червня 2021 р., м. Миколаїв, 2021. - С. 19-22 (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

23. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Стоянов А.О. Можливості комп'ютерної томографії шийного відділу хребта у людей і домашніх тварин. Матеріали Пленуму Українського наукового товариства патофізіологів “Особливості науково-педагогічного процесу в період пандемії COVID-19” 15–17 вересня 2022 року Тернопіль – 2022. – С.5-6. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

24. Андреева Т. О., Чеботарьова Г. М., Грищенко Г. В., Стоянов А. О., Бакуменко І. К. Комп'ютерно-томографічне обстеження шийного відділу хребта з дегенеративно-дистрофічними змінами у людей і дрібних домашніх

тварин. XXI-і читання В. В. Підвисоцького: Бюлетень матеріалів наукової конференції (23-24 червня 2022 року). – Одеса: УкрНДІ медицини транспорту, 2022. С 11-12. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

25. Chebotarova G., Andreyeva T., Stoyanov O., Titova N., Manicheva N. Stenosis of the cervical spinal canal. The 30th International scientific and practical conference “Trends and modern methods of improving scientific ideas” (August 01 – 04, 2023) Melbourne, Australia. International Science Group. 2023. 63-70. DOI – 10.46299/ISG.2023.1.30 (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

26. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Стоянов А.О. Можливості нейровізуалізації дегенеративно-дистрофічних пошкоджень шийного відділу хребта у людей і домашніх тварин. Тези XVI Міжнародної наукової конференції «Ольвійський Форум – 2022: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі 23–26 червня 2022 р., ЧНУ ім. Петра Могили м. Миколаїв., 2022 - С. 27-29 (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

27. Чеботарьова Г.М., Андреева Т.О., Стоянов О.М., Бакуменко І.К., Стоянов А.О. КТ обстеження людей і домашніх тварин з дегенеративно-дистрофічним процесом шийного відділу хребта. Вторинний (придбаний) стеноз хребетного каналу / Електроенергетика, електромеханіка та технології в АПК: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22 грудня 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Х.: 2022. – 140-141 с. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

28. Чеботарьова Г.М., Андреева Т.О., Стоянов О.М., Добровольський В.В., Гіль О.Л. Дегенеративно-дистрофічні зміни шийного відділу хребта у ссавців. Комп’ютерна томографія / Електроенергетика, електромеханіка та технології в АПК : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22 грудня 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Х.: 2022. – 142-143 с. (Авторка систематизувала власні результати досліджень, провела їх статистичну обробку, підготувала до друку тези).

29. Чеботарьова Г.М., Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чигринський М.Е., Калашніков В.Й. Аспекти морфометрії при КТ обстеженні людей і домашніх тварин із змінами по типу міжхребцевого остеохондрозу шийного відділу хребта. Комп’ютерна томографія / Електроенергетика, електромеханіка та технології в АПК : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22 грудня 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Х.: 2022. – 144-145 с. (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

30. Чеботарьова Г.М., Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чигринський М.Е., Стоянов А.О. Застосування КТ в діагностиці шийного відділу хребта у ссавців. Всеукраїнська науково-практична конференція. Збірник матеріалів. «Сучасні проблеми ветеринарної медицини за хірургічної та акушерської патологій» 7

грудня 2022, Одеса 2022. С. 72-74 (Авторка систематизувала власні результати досліджень, провела їх статистичну обробку, підготувала до друку тези).

31. Андреева Т.О., Рожкова О.О., Чеботарьова Г.М., Стоянов О.М., Данкевич Н.І. Порівняльні міжвидові комп'ютерно-томографічні характеристики дегенеративно-дистрофічного процесу шийного відділу хребта дрібних домашніх тварин та людей. «Стан та тенденції розвитку науки, освіти та суспільства»: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 15 лютого 2022 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2022. Ч. 2. С. 35-37 (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

32. Андреева Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Кокідько Л.А., Чигринський М.Є. Міжхребцевий остеохондроз у ссавців. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація» (ІІ Жутаєвські читання) – Полтава, 2023, Україна С.5-6 (Авторка систематизувала власні результати досліджень, провела їх статистичну обробку, підготувала до друку тези).

33. Чеботарьова Г., Андреева Т., Стоянов О., Манічева Н., Чигринський М., Кокідько Л., Коренева Ж. Метод КТ при дегенеративно-дистрофічному процесі шийного відділу хребта у ссавців / Збірник «Сучасні технології біомедичної інженерії: матеріали ІІ міжнародної науково-технічної конференції 17-19 травня 2023 р. / за заг. ред. І. В. Прокоповича, Н. В. Манічевої ; Нац. ун-т «Одеська політехніка». - Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2023. 251-252 (Здобувачем систематизовані власні результати досліджень, проведена їх статистична обробка, а також підготовлені до друку тези).

34. Стоянов О.М., Андреева Т.О., Чеботарьова Г.М., Мащенко С.С., Стоянов А.О., Ковальчук Р.Л., Агеев М.С. Дегенеративно-дистрофічні порушення шийного відділу хребта та їх взаємозв'язок з патологією скронево-нижньощелепного суглобу ХХІІ-і читання В.В. Підвисоцького: Бюлетень матеріалів наукової конференції (18-19 травня 2023 року). – Одеса: УкрНДІ медицини транспорту, 2023.-С. 143-145. (Авторка систематизувала власні результати досліджень, провела їх статистичну обробку, підготувала тези до друку).

35. Спосіб диференційованого лікування посттравматичної епілепсії та корекції вегетативних дисфункцій / Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Добровольський В.В., Бакуменко І.К., Олійник С.М., Остапенко І.О., Мащенко С.С. Капталан А.О. Андреева Т.О. - Інформ. лист №69-2019. - Київ. - 4 с. (Особистий внесок здобувача-проаналізувала літературні джерела, узагальнила результати та оформила інформаційний лист згідно вимог МОН України).

36. Спосіб лікування симптоматичної епілепсії та корекції коморбідних станів / Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Сон А.С., Капталан А.О., Остапенко І.О. Андреева Т.О. - Інформ. лист, № 79-2021. - Київ. - 4 с. (Особистий внесок здобувача – проаналізувала літературні джерела, узагальнила результати та оформила інформаційний лист згідно вимог МОН України).

37. Калашніков В.Й., Бакуменко І.К., Андреева Т.О., Чеботарьова Г.М., Стоянов О.М. (2023). Вестибулярні дисфункції при хронічній ішемії мозку на

тлі патології шийного відділу хребта. Научный сборник «ИнтерКонф», (164),154–157. Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Recent Scientific Investigation» (July 26-28, 2023). Oslo, Norway № 164 (2023): 6-Я МСПК «Новітні наукові дослідження» (26-28 липня 2023; Осло, Норвегія). (Авторка систематизувала власні результати досліджень, провела їх статистичну обробку, підготувала тези до друку).

16. Характеристика здобувача, його творчий шлях у науці, ступінь його наукової зрілості тощо.

Тамара Андреева, громадянка України, 1992 року народження, освіта вища, у 2015 році закінчила Одеський національний медичний університет і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Медико-профілактична справа» та здобула кваліфікацію лікар (С15 N042716 від 30 червня 2015). У 2016-2018-пройшла інтернатуру за спеціальністю «Лікар пульмонологія та фтизіатрія» м. Одеса, Україна (сертифікат N 007276, від 2.03.2018). З 16.11.2012 р. до 28.10.13 р.-працювала в діагностичному центрі «Севілья»-касир. З 9.09.2016-2018 КУ міський протитуберкульозний диспансер, лікар-інтерн. З 23.03.2018 до 31.07.2020 р.-працювала лікарем у міському протитуберкульозному диспансері. З 01.08.2020 р. до 30.12.22 р. в КНП – центр профілактики та боротьби з ВІЛ-інфекцією/СНІДом ОМР, лікар-фтизіатр консультант методичного відділення з питань туберкульозу. З 1.09.22 до 23.12.22 – навчалася в Ужгородському національному університеті, присвоєно звання спеціаліста за спеціальністю Фізична та реабілітаційна медицина. Сертифікат N45/01-09 від 23.12.22 р. З 02.01.23 р. по теперішній час-лікар фізичної та реабілітаційної медицини в ДП «Клінічний санаторій ім. Горького».

З 2021 р. по теперішній час навчається у заочній аспірантурі кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України (м. Миколаїв). За період навчання у аспірантурі здобувачка набула теоретичні знання, уміння, навички та відповідні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 222 – Медицина, оволоділа технікою лабораторних досліджень, методами планування, організації та проведення дослідження тварин, узагальнення та аналізу одержаних результатів, підготовки оригінальних наукових публікацій, оформлення дисертаційної роботи. Постійно поглиблює свої знання з експериментальної та клінічної медицини. У своїй роботі дотримується принципів біомедичної етики та академічної доброчесності.

17. Результати перевірки на наявність неправомірних запозичень. Публікації та дисертаційна робота Тамари Андреевої не містять неправомірних текстових та інших запозичень.

Рекомендації щодо офіційного захисту. На основі представленої дисертаційної роботи, прилюдного її обговорення, відповідей на запитання та відгуку рецензента учасники семінару вважають, що дисертаційна робота заочної аспірантки Тамари Андреевої на тему «Клініко патогенетичні особливості та порівняльний аналіз дегенеративно-дистрофічного процесу в шийному відділі хребта у людей і тварин» є закінченим науковим дослідженням, що розв'язує наукову задачу, яка полягає у з'ясуванні

закономірностей розвитку та протікання дегенеративно-дистрофічного процесу шийного відділу хребта з признаками мієлопатії на тлі стенотичних змін у людей та тварин. Робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), та може бути представлена до офіційного захисту зі спеціальності 222 Медицина.

Рекомендований склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради

Клименко Микола Олексійович, доктор медичних наук, професор кафедри медичної біології та фізики, мікробіології, гістології, фізіології та патофізіології Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України

Офіційні рецензенти

Ворохта Юрій Миколайович, кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичних дисциплін Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України.

Храмцов Денис Миколайович, кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичних дисциплін Чорноморського національного університету імені Петра Могили МОН України.

Офіційні опоненти

Ігнат'єв Олександр Михайлович, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри професійної патології і функціональної діагностики та фтизіопульмонології Одеського національного медичного університету;

Григор'єва Наталія Вікторівна, доктор медичних наук, професор, керівник відділу клінічної фізіології та патології опорно-рухового апарату Інституту геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України

Завідувачка кафедри
медичної біології та фізики,
мікробіології, гістології,
фізіології та патофізіології

Секретар засідання

Ольга КОРОЛЬОВА

Анжеліка ЧВИР